

ROMÂNUL

ORGAN AL PARTIDULUI NAȚIONAL-ȚĂRĂNESC ARAD

REDACȚIA
ȘI
ADMINISTRAȚIA
ARAD
Strada Horia No. 2.
(Clubul Partidului
Național Țărănesc)

ABONAMENTUL:
Pe un an 160 Lei
Pe jumătate
de an 80 Lei
Exemplarul 3 Lei

Seceriș trist Starea de spirit din Ardeal în discuția Camerei.

Intervenția energică a D-lui Ștefan Cicio Pop la declarația violentă a primului ministru.

Suntem în toiul secerișului, ba poate până când aceste șire vor vedea lumina zilei grâul va fi poate în cruci și stoguri. Cu această ocazie nu pot să nu mă gândesc la zilele bune de altă dată ale secerișului. Atunci secerișul era o bucurie, aproape ca la culesul viilor. Era bucuria lucrului ajuns la plată. Azi însă vremile s'au schimbat. Cu prețul scăzut al cerealelor nu numai că nu ni se plătește munca depusă și renta valorii pământului, dar suntem forțați să ne îndatorăm pentru a putea susține vitele și toate cele necesare gospodăriei. Din an în an e tot mai greu, și pe zi ce merge agricultura să ruinează ca și o casă fără stăpân. Ca mângâiere ni se spune că și în alte țări e rău. O fi, nimic de zis, dar acolo poate nu o fi fost prea bine nici altădată. La noi însă ar putea fi mai bine. Dacă în România s'ar fi dat atențiunea cuvenită agriculturii, nu ajungeam în halul care ne găsim, ca țara să fie mai scumpă ca grâul. Și chiar acum dacă s'ar recurge la măsuri energice nu ar fi prea târziu. Guvernul D-lui Mironescu a votat o lege pentru valorificarea cerealelor, dar D-l Iorga nu voeste să fie cont de dânsa; a hotărât însă într'un consiliu de miniștri să se înființeze o primă de 10.000 lei pentru vagonul de grâu exportat. Această măsură nu va duce nici la urcarea prețului pe piața internă și nici cei 10.000 lei nu vor intra în buzunarul producătorului. Noi țărani vom rămâne și pe mai departe cu părul în mâinile lui Neuman și a sateliților lui. El va încasa prima de 10.000 lei de vagon în locul țaranului producător. În felul acesta ce bucurie mai poate avea țara de seceriș. Ba nu știu dacă nu ne vom trezi că într'o bună zi ne vom hotărî să sămănăm numai atât cât ne lipsește pentru trebuințele noastre proprii.

Monstruoșitatea legii electorale și samavolniciile guvernului în alegeri mi-a împiedicat intrarea mea în parlament, așa că nu pot să-mi spun cuvântul acolo unde trebuie; dar pe această cale atrag atențiunea guvernului și îndeosebi al D-lui primministru Iorga să pună toată grija întru rezolvarea problemei agricole. E ceasul al 12-lea, dacă nu se va lua măsuri de urgență ne prăpădim. Deci până va putea să facă ceva mai bun, să poftască să aplice imediat legea care am făcut-o noi pentru valorificarea grâului. Și dacă să cere totuși oare care modificare, apoi aceia pretindem să se facă în sensul dorit de noi, așa cum am cerut o și în discuțiunile avute în comisiunea de agricultură a Camerei, că în locul „Oficiului de control al morilor“, „Oficiului național de cumpărare“, și a „Sindicatului exportatorilor“ să fie singure Camerele agricole înzestrate cu toate drepturile de a executa această lege. Rugăm deci On. guvern să nu se mai ocupe cu

în ședința de Marți a Camerei d. Victor Moldovan, deputat averescan, a adus în discuție chestia raporturilor politice dintre guvern și Ardeleni, arătând că starea de spirit în Ardeal, fără deosebire de partide politice, este deosebită. Adresându-se dlui prim ministru, întreabă, dacă are cunoștință, că în consiliul de administrație al Creditului Ipotecar Agricol, din cei 6 membrii, Ardealul nu are nici un reprezentant român. Atrage atențiunea Guvernului asupra gravelor urmări politice ce pot deriva din faptul că Ardealul nici în guvern nu este reprezentat, prin ce populația se consideră lipsită de raporturi politice normale cu guvernul țării. În situația actuală — spune dsa — în întreg Ardealul stăpânește nedumerire și valul de nemulțumire în proporții regretabile, pentru care răspunderea nu poate cădea decât asupra acelor, cari din primul moment au pierdut din vedere soluția firească de cântărire a cerințelor de Stat.

D. Prim ministru Iorga, răspunzând la prima întrebare, spune că d. ministru al finanțelor are drept să numească pe cine vrea.

În ce privește amenințările, guvernul va întrebuița contra oricui turbură țara, toate mijloacele pe care le are.

La aceasta intervine d. Goga, spunând că interpelarea nu este făcută din spirit de ostilitate și nu este vorba de amenințare.

Mai intervine în discuție d. Răducanu, căruia d. Iorga îi spune că intervenția dsale nu poate să aducă nici o lumină în această chestiune.

D. Răducanu spune, „Eu văd un lucru, fac parte dintr'un partid proscris de Dv.“ D. Moldovanu din partidul poporului poate să vă întrebe, iar noi din partidul național-țărănesc nu vă putem întreba.

Urmează apoi un discurs al dlui Goga la care d. Iorga dă umătoarele lămuriri:

gândul de a modifica Camerele agricole, ci așa cum sunt alcătuite să le pună la dispoziție tot ce le lipsește și să le încredințeze depline puteri, căci singure aceste instituțiuni vor fi în stare să ne saneze cu un ceas mai de vreme din criza în care ne sbatem. Dacă așa se va face atunci la secerișul viitor alta va fi dispoziția noastră sufletească și cu noi alături toată țara va râsufli mai ușurată.

Nicolae Adam, agricultor.
f. deputat.

În ce privește reprezentarea în consiliul de administrație al creditului ipotecar, voi interveni ca să figureze și un frate ardelen.

În ce privește legăturile organice cu Ardealul, d. Iorga spune că a doua zi după venirea la guvern s'a adresat către cei mai reprezentativi oameni politici din Ardeal și atunci când n'au putut să meargă împreună toți din partidul național-țărănesc — cari sunt cei mai cunoscuți reprezentanți politici ai românilor din Ardeal — a solicitat pe d. Iuliu Hațiegan să colaboreze cu d-sa.

D-sa este și în momentul de față reprezentant al Ardealului în guvern, (D. Hațieganu este deja demisionat N. R.) D-nii Meteș și Stanciu au fost numiți după indicația d-sale. Ambii sunt oameni de știință și au avut un rol în viața intelectuală a Ardealului.

Nu înțeleg de ce un avocat, care a făcut un șgomot mare în jurul lui ar putea să reprezinte mai mult Ardealul în jurul lui, decât acești doi cărturari.

În continuare, d. Iorga arată legăturile d-sale sufletești cu Ardealul și în ceasul când se va ridica un front ardelen, d-sa se va bizui pe intelectualii ardeleni, cari nu fac politică pentru interese personale.

D. Goga spune că n'a pus nic o clipă la îndoială sentimentele d-lui Iorga pentru Ardeal și nici de cei doi colaboratori din Ardeal cari sunt în guvern.

D. Iorga: Trei!

D. Goga: Da... trei.

Trebuie să se tragă o linie de demarcație bine fixată între vrednicia intelectuală și între activitatea politică care însemnează legătura aceia cu tot valul molecular, cu toate milioanele de atome care constituiesc sufletul românesc dintr'o provincie. Nu se poate governa, decât prin prisma revendicărilor locale, care trebuiesc văzute și satisfăcute.

Dacă vreți să nu nască mișcări regionale și dacă vreți să înlăturați nemulțumiri, vă rog să satisfaceți nevoile locale ale Ardealului, prin oamenii de acolo, cari ei să fie colaboratorii dv.

Aceasta este realitatea.

Amenințarea dlui primministru a fost relevată cu revoltă de o deosebită energie din partea dlui D. Ștefan Cicio Pop, fost președinte al Adunării dela Alba Julia, care în 1918 a proclamat Unirea Ardealului cu Patria Mamă.

D. Șt. Cicio Pop își începe cuvântarea spunând că regretă că a participat la această ședință, pentru a fi pus față în față cu d. Iorga ca adversar politic.

Dar răspunsul pe care d-sa la dat d-lui Moldovanu, căruia i-a făcut un avertisment aspru văzând că face parte din partidul național-țărănesc, la determinat să se urce la tribună.

D. Iorga: D-v. care sunteți un venerabil lupător pentru drepturile românilor din Ardeal, când a fost atacată onoarea dv. eu am apărat această onoare împotriva calomniilor.

Dacă voți ca ramura ardelenă a partidului dv. să nu fie bătută de rele intențiuni, rog temperați pe redactorii dela Patria și Vestul în stilul lor față de acest guvern.

D. Cicio Pop: Vă rog să mă dispensați de responsabilitatea pentru ce se publică în presă, pentru că ași putea să spun că am citit și în alte locuri, și în alta presă...

D. Iorga: Arătați-mi un rând în „Neamul românesc“ care să conțină ofense pentru dv.

D. Cicio Pop: Chiar și în „Neamul românesc“ au fost cuvinte grele.

D. Iorga: Nu este exact.

D. Cicio Pop: O afirm din nou cu toată răspunderea bătrânețelor mele, căroră nu le este permis să mintă. (Aplauze la naț. țărăniști.)

Dar despre altceva este vorba. Este vorba de tonul răspicat care se întrebuițează numai în cazuri extreme, când este vorba de un pericol național aproape amenințător, că ar putea să fie în țară unele partide care să pericliteze unitatea națională și cari să jignească unirea noastră înfăptuită cu atâta jertfă.

Acelea mă îndeamnă să spun aci că nu pot exista partide românești în această țară, care să jignească vreodată acest mare templu sfânt al neamului românesc făurit cu atâtea jertfe mile-nare (aplauze).

Rog pe d. profesor Iorga dacă vede în firea noastră ceva care îi displace, care nu aprobă politica d-sale, — pe care nici eu nu o aprob, — cu toată stima pe care o am, am avut-o și o voi avea până la mormânt, să ne ierte; ori ce fel de critică, care se aduce oficial, aci, sau în presă, să fie primită cu bunăvoință și cu obiectivitate.

Dar, dacă d-sa vede că partidul acesta este dârz, că partidul acesta are conștiință, că este un factor în statul acesta, atunci, ne găsim față în față cu d-sa și ne vom manifesta ca un partid democratic național, hotărât a-și apăra drepturile chiar — cu durere, — și contra guvernului. (Aplauze la național-țărăniști.)

De aceea, continuă d. Cicio Pop —

Continuarea în pagina II-a

Dnii MANOILESCU și HAȚIEGAN au DEMISIONAT din GUVERN.

În preajma vacanței parlamentare au demisionat doi membri ai cabinetului: dl Manoilescu, ministrul Industriei și Comerțului și d. Iuliu Hațiegan, ministrul Ardealului.

Faptul este destul de semnificativ pentru situația guvernului și îndeosebi demisia d. Manoilescu care a activat cu aceeași râvnă ca dnii Iorga și Argetoianu, la alcătuirea guvernului numit de „uniune națională“.

D. Iuliu Hațiegan își prezentase demisia din guvern încă de acum o lună. Această demisie a fost o conștiință a completei dezinteresări a factorilor conducători din guvern pentru nevoile Ardealului. Pe de altă parte, d. Hațiegan a considerat faptul că i s'a încredințat un portofoliu fără atribuții efective drept o jignire, iar cererea d-sale de a fi numit ministru al sănătății sau al muncii nu a fost acceptată de d. Iorga.

Cauzele demisiei d-lui Hațiegan au provocat și nemulțumirea celorlalți membrii ardeleni ai majorității care organizaseră

în cursul sesiunii parlamentare o acțiune pentru impunerea revendicărilor formulate de către acest grup.

În fața acestei situații complicate d-nii Iorga și Argetoianu au hotărât să accepte demisia d-lui Hațiegan și — totodată, pentru a dezorienta pe ardelenii majoritari — l-au desemnat pe d. Valer Pop, vice-președintele Camerei și conducătorul „nemulțumiților“ din majoritate, drept succesor al d-lui Hațiegan. Bineînțeles că d. Valer Pop nu a rezistat tentației ce i se prezenta sub înfățișarea unui secretariat de stat — fie el chiar fără portofoliu — și a acceptat propunerea de a intra în guvern.

Dacă demisia d-lui Hațiegan era așteptată mai de mult, demisia d-lui Manoilescu s'a produs prin surprindere.

Se zice că, d-nii Iorga și Argetoianu căutau de multă vreme un pretext pentru a-l înlătura pe d. Manoilescu

din guvern. Aceasta în urma atmosferei puțin simpatice pe care a creat-o în jurul d-sale și în scurta sesiune a actualului Parlament.

Data fiind demisia d-lui Angelescu din postul de guvernator al Băncii Naționale, d-nii Iorga și Argetoianu au hotărât să-l plaseze pe d. Manoilescu în acea demnitate, scoțându-l în felul acesta din guvern.

Nu este însă mai puțin adevărat că această intenție îi convenea și d-lui Manoilescu, d-sa fiind în măsură să cunoască anumite conjecturi cari vestesc o perioadă critică pentru guvern și apropierea unor evenimente politice pe cari d-sa în orice caz preferă să le urmărească ca guvernator și nu ca ministru. . .

Nouii miniștri, d-nii Vasilescu Carpen, ministrul industriei și comerțului și Valer Pop, ministrul Ardealului însoțiți de d. N. Iorga s'au prezentat la Palat, spre a depune jurământul în fața Suveranului.

Starea de spirit din Ardeal în discuția Camerei.

Intervenția energică a D-lui Ștefan Cicio Pop la declarația violentă a primului ministru.

Continuarea din pagina I.

domnule profesor, tonul amenințător că d-voastră va trebui să recurgeți vreodată la mijloace în contra unor partide, ar fi trist. Să ne apere Dumnezeu, și cei cari veghează asupra noastră să vie vreodată acea tristă epocă, când un guvern al României Mari va trebui să se ridice și să recurgă la mijloace excepționale, pentru a apăra o unitate pe care și noi am înfăptuit-o, pentru care și noi am luptat. (Aplauze pe băncile partidului național-țărănesc).

Domnule profesor, vă place or nu domnul Maniu.

D. Profesor N. Iorga, președintele Consiliului; Nu am vorbit de d-l Maniu.

D. Șt. Cicio Pop: D-l Maniu este conducătorul nostru, el are o inimă curată, el nu este o creangă uscată, cum credeți Dumneavoastră sau ceva, care stă după o clopotniță undeva ca într'o sihăstrie; el este un bărbat care și-a jertfit toată viața pentru un singur ideal, unirea noastră a tuturor. (Aplauze pe băncile partidului național-țărănesc).

Puteți să-l atacați, puteți să nu fiți mulțumit de politica lui, dar cred că nu sunteți îndreptățiți să vorbiți astfel despre dânsul, cu un fel de dispreț.

D. Profesor N. Iorga, președintele Consiliului: Am vorbit eu de domnul Maniu?!

D. D. R. Ioanițescu: Când ați vorbit de un avocat fără șgomot.

D. Prof. N. Iorga, președintele consiliului: Eu nu vorbesc în aluzii. Când este să lovesc, spun omului pe nume, dar nici prin cap nu mi-a trecut să insult pe un om care nu este aici și a cărui politică numai dânsul are dreptul să o discute.

Pe noi, aceștia, să ne batjocoriți? Dar cine l-a ofensat?

D. D. R. Ioanițescu: În această chestiune toată lumea a înțeles că vizați pe domnul Maniu. Noi nu suntem însă mulțumiți de declarația pe care ați făcut-o.

D. Șt. Cicio Pop: Domnule profesor, vă rog să luați act că nici odată în acest stat binecuvântat, care se numește România, nu a trebuit să se ridice nimeni în contra partidului național-țărănesc să-l învețe la patriotism și la jertfă. (Aplauze pe băncile partidului național-țărănesc). Iar aceia cari am continuat această operă, poate oameni mici, neînsemnați, vrednici să ne privești dela înălțime, suntem însă mandatarii aceluia curent sănătos care a făcut Alba Iulia și care a dus pe Alexandru Vaida Voevod în parlamentul ungar, să strige înaintea lumii întregi, că ne desfacem de Ungaria și ne alipim către patria noastră. (Aplauze pe băncile partidului național-țărănesc).

Vă rugăm, cel puțin, ca să ne lăsați — cum ați binevoit a o mai spune la Arad, că ne puneți la odihnă, — lăsați-ne să stăm la odihnă, cât vom gândi noi că este necesar și fiți încredințat, domnule profesor, că nu vă vom urî nici odată, orice ați face, pentru că avem convingerea că nu peste mult, iar la noi vă veți întoarce (ilaritate, aplauze pe băncile partidului național-țărănesc).

Cuvântarea d-lui Cicio Pop a produs un freamăt deosebit la majoritate care au ascultat cuvântul bătrânului luptător ardelean fără a îndrăzni să-l întreprupă.

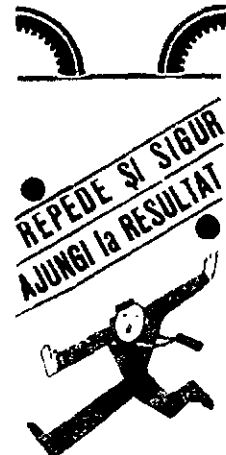
De asemenea și liberalii s'au abținut dela orice intervenție. D. Cicio Pop a fost ascultat cu înfrigurare de întreaga Cameră.

Guvernul a trecut cu foarte mare greutate prin această dezbateră atât de neplăcută pentru dânsul.

Ce iace, s'a dovedit ca încercat

e bun. Aceasta se poate spune și despre cel mai bun din toate adausurile la cafea. Și de aci încolo va rămâne în fruntea adausurilor

Veritabil Franck
cu rășnița de cafea

Dacă inserațiile și reclamele le publici în ziarul

„ROMANUL“

Audiența dlui Al. Vaida-Voevod la Suveran.

D. Alexandru Vaida-Voevod, vice-președintele partidului național-țărănesc, sosit în Capitală, în cursul zilei de Miercuri a fost primit în audiență de Suveran.

Audiența dlui Alexandru Vaida-Voevod a fost fixată pentru ora 6 după masă. Cu o oră înainte de audiența dlui Vaida, în fața Palatului s'a adunat o mare mulțime de curioși. În timpul audienței, mulțimea a crescut într'una. Audiența dlui Vaida a durat aproape o oră, dsa a părăsit Palatul, refuzând să facă vre-o declarație ziaristilor.

Se știe, că dela formarea guvernului Mironescu și până acum, d. dr. Al. Vaida-Voevod n'a mai fost de loc în Capitală.

În cercurile politice se atribuie o deosebită importanță acestei audiențe.

Se vinde ieftin

1 garnitura mașină de treerat cu aburi,

de 6 Cai p. cu batoză, — laghere cu bile, cu curele nouă.

1 garnitură mașină de treerat cu aburi,

de 2 1/2 Cai p. cu batoză de 720 mm. cu cuie, și cu un elevator care curge într'un sac.

1 buc. batoză pentru trifoiu „Hoffher“

Vanzarea se poate efectua eventual pentru grâu.

La FRAȚII BURZA ARAD.

Primăria comunei Curtici.

No. 1278/1931.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință publică, ca Primăria com. Curtici, va ține licitațiune, minuendă în ziua de 17 August 1931 orele 3. p. m. — în localul primăriei — pentru livrarea a 20 vagoane lemne de foc, calitate 1-a, esență tare pe seama primăriei, locuinței notariale și a Școalelor primare de Stat.

În caz, că la prima licitațiune, nu se va obține rezultatul dorit, a doua licitațiune se va ține în ziua de 31 August 1931, orele 3 p. m.

Licitațiunea se va ține cu oferte închise și în conformitate cu art. 88-110 din Legea Contabilității publice.

Curtici, 4 Iulie 1931.

Primăria.

Casina Română Chișineu-Criș.

No. 1-1931.

Concurs.

Casinoul Român din Chișineu-Criș pentru ocuparea locului de ospătar, publică concurs pe anul 1931/1932 începând din: 15. Iulie 1931 până la 15. Iulie 1932.

Recurenții vor înainta cererile închise până la: 15. Iulie 1932 secretarului Casinoului.

Ospătarul beneficiază: locuință în natură; venitul din cărți (procurarea cărora îl obligă pe ospătar: domino, șakk, biliard); de bună stare are să se îngrijescă), beaură și mâncări.

Este obligat: a da încălzitul și luminatul (Casinoul are instalația de carbid); a oferi o sumă anuală ca recompensă pentru veniturile cedate, suma căruia nu poate fi micșorată sub 8.000. (optmii) lei, să aibă înzestrarea necesară unui ospătar și spre asigurarea obligamentelor va depune. 5.000 (cincimii) lei cațiune la o bancă designată de Casinou.

Condițiile de contract cetai sunt se pot vedea la secretarul Casinoului.

Chișineu-Criș, la 1. Iulie 1931.

Președinte: secretar:

Dr. Cornel Ardelean Ioan Ardelean

Băile „DIANA“ DESCRIȘE în permanentă. Prețuri reduse ARAD, Strada Cuza Voda Serviciu punctual.